

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.148/2017/6/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Székely Gábor Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Székely Gábor ügyvéd) által képviselt **felperes neve(felperes címe)** felperesnek – az L. Nagy és Lombos Ügyvédi Iroda (**I. rendű alperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Lombos Péter Barnabás ügyvéd) által képviselt **I.rendű alperes neve(I. rendű alperes címe)** I. rendű és a személyesen eljáró **II.rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperesek ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. november 30. napján meghozott 20.P.20.444/2016/19. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes megváltoztatott keresetében az ő és a II. rendű alperes mint adós és zálogkötelezett, valamint az I. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult között 2007. november 22-én létrejött jelzálogszerződés 7. pontjának utolsó mondata és az ugyanezen a napon megkötött kölcsönszerződés 4. pont második bekezdése tisztességtelenségének és annak a megállapítását kérte, hogy a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a felekre. Keresetét az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. § (1), (4), 209/A. § (2) bekezdésére, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (R.) 1. § (1) bekezdés a), b), j) pontjaira, valamint a 2. § f) pontjára alapította. A II. rendű alperest a kereseti kérelem tűrésére kérte kötelezni.

Az I. rendű alperes ellenkérelme szerint a felperes meg nem engedett keresetváltoztatását az 1952. évi III. törvény (Pp.) 146/A. § (6) bekezdése alapján el kell utasítani, emellett – mivel a felperes az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását nem kérte – a pert meg kell szüntetni. Érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult, egyrészt, mert álláspontja szerint a megállapítási kereset eljárásjogi feltételei hiányoztak, másrészt, mert a támadott szerződési feltételek nem tisztességtelenek.

A II. rendű alperes érdemi védekezésében ugyancsak a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes, valamint az I. és II. rendű alperes között 2189900 szerződésszámmal létrejött, 2007. november 22-én kelt kölcsönszerződés 2.

oldalának 4. pontja második bekezdésében rögzített alábbi rendelkezés érvénytelen: „Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetés esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak”. Ennek a túrésára a II. rendű alperest kötelezte, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felhívására az abban megjelölt időben és módon 18.000 forint le nem rótt eljárási illetéket. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felhívására az abban megjelölt időben és módon további 18.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a felperes keresetváltoztatása megengedett volt, a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) 37. §-a pedig nem zárta ki a megállapítási kereset érvényesítését. Alapvetően sérelmezte azonban a felperes a zálogszerződés 7. pont utolsó mondatának tisztességtelenségét, mivel a kikötés megfelelt a Ptk. 260. § (3) bekezdésének. A kölcsönszerződés 4. pontjának második bekezdésében rögzített kikötés azonban kétségtelenül tisztességtelen volt. E körben idézte a Ptk. 209. § (1), (3), 209/A. § (1), (2), 239/A. § (1) bekezdését, az R. 1. § (1) bekezdés a), b), i), j) pontjait és 2. § f) pontját. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a támadott kikötésben alávetette magát az I. rendű alperes által vezetett könyvekben és nyilvántartásokban foglaltaknak. A felperes ezzel az alávetéssel lemondott arról a lehetőségről, hogy a felek közötti vita esetén kétségbe vonja az I. rendű alperes által meghatározott tartozás összegét. Mindez azt jelenti, hogy az I. rendű alperes jogosult a perbeli kikötés, valamint a saját nyilvántartásai révén meghatározni a követelés összegét és azt közjegyzői ténytanúsítványba foglaltatni, amely a tartozás behajtására irányuló közvetlen végrehajtás alapjául szolgál. Megállapította, hogy a perbeli kikötés feljogosította az I. rendű alperest, hogy kizárólag saját maga határozza meg a felperes teljesítésének szerződésszerűségéről. A kikötés ezért az R. 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján tisztességtelen. Mindezek mellett a felperes az ellene indított végrehajtási eljárást csak úgy tudja megszüntetni, illetve korlátozni, hogy az I. rendű alperessel szemben indított perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján bizonyítja, hogy az I. rendű alperes követelése részben, vagy egészben megszűnt. Ezzel az I. rendű alperes korlátozza a felperes jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségeit (R. 1. § (1) bekezdés i) pont). Főszabályként az I. rendű alperest terheli a követelése pontos összegének bizonyítása a felperes ellen a tartozás megfizetése iránt indított perben. A szerződéses kikötés azonban lehetőséget biztosít az I. rendű alperesnek arra is, hogy ezt a bizonyítási terhet a felperes hátrányára megfordítsa, ezért a perbeli kikötés az R. 1. § (1) bekezdés j) pontját is kimeríti. Megállapította, hogy a kifejtett indokok alapján a kikötés az R. 2. § f) pontját is sérti. Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperest mint szerződő felet mindezek túrésára kötelezte.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, továbbá a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

Előadta, hogy a végrehajtás elrendelése során végrehajtási záradékkal nem a felek közötti kölcsönszerződést, hanem a kölcsönszerződés megkötését követően közjegyzői okiratba foglalt felperesi egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozatot látják el. A perbeli kikötés valójában megfelel az 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 23/C. § (1), (2) bekezdésében, az 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) 111, 112. §-ában és a Pp. 195. § (1), (6) bekezdésében foglaltaknak. A ténytanúsítványra a Vht. 23/C. § (2) bekezdése miatt van szükség, az kizárólag a végrehajthatósághoz szükséges feltétel, illetve időpont bekövetkezését tanúsítja. A banknak mint hitelezőnek bármikor lehetősége van a banki felmondás tényéről és az általa nyilvántartott adatokról közjegyzőnél ténytanúsítvány kiállítását

kezdeményezni. A vitatott kikötés tehát a bank mint hitelező jogszabályban biztosított jogosultságát rögzíti. A végrehajtási záradék kiállítása során nincs lehetőség az egyszer már a felperes által elismert tartozás összegének az esetleges felperesi részteljesítések miatti változtatására, az alperes mint végrehajtást kérő a sérelmezett szerződéses rendelkezésétől függetlenül is, szabadon határozhatja meg, hogy a végrehajtási eljárást a felperes közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatának a keretei között milyen összeg erejéig kívánja lefolytatni. A Pp. 195. § (6) bekezdése értelmében a bizonyítási teher a közjegyzői ténytanúsítvánnyal szemben eleve az ügyfelet terheli. A támadott kikötés pedig nem tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy a ténytanúsítványban foglaltakat utóbb az ügyfél ne vitathatná. A végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló közvetlen bírósági végrehajtás esetén az adós a követelés összegét végrehajtás korlátozása, illetve megszüntetése iránti perben vitathatja, ahol a Pp. 164. §-a szerint eleve ő köteles bizonyítani, hogy a banki nyilvántartástól eltérő összegű teljesítéssel élt. A vitatott kikötés tehát nem jelent hátrányos eltérést az ügyfélre, a közvetlen bírósági végrehajtásra vonatkozó jogszabályi előírásokhoz képest nem eredményez többletjogot a bank számára, nem teszi az ügyfél szerződéses kötelezettségei terhesebbé, és nem csorbítja az ügyfél szerződésből eredő jogait és igényérvényesítési lehetőségeit sem. A kikötés nem sérti az R. 1. § (1) bekezdés a), b) és i) pontját, mert nem a szerződés rendelkezéseinek értelmezésére és nem a teljesítés szerződésszerűségének a megállapítására vonatkozik, valamint nem zárja ki, de nem is korlátozza a fogyasztó igényérvényesítési lehetőségeit. A ténytanúsítvány nem jelenti a bizonyítási teher megfordítását a fogyasztó hátrányára, az ellenbizonyítás lehetőségétől az ügyfelet nem fosztja meg. Az a körülmény, hogy az ügyfélnek a végrehajtás megindulását követően indítandó végrehajtás megszüntetési, korlátozási perben kell bizonyítania a követelés megszűnését, vagy csökkenését, nem jelenti a bizonyítási teher megfordulását. Másrészt pedig a kölcsön folyósítására és törlesztésére vonatkozó adatok nyilvántartása a bank joga és kötelezettsége. Ez a Hpt. 2. számú mellékletének 10.3. pontjából következik, ami eleve kizárja a feltétel tisztességtelenségét. Hivatkozott még a Fővárosi Törvényszék 30.G.43.798/2015/17. és 17.G.44.025/2015/163., továbbá a Budai Központi Kerületi Bíróság 24.P.24.165/2015/33. számú ítéleteire. Előadta azt is, hogy e kikötés használatát tulajdonképpen a 196/2007. (VII. 30.) Korm. rendelet 115. § (1) bekezdés c) pontja és a PSZÁF validációs kézikönyve is előírja. Sérelmezte, hogy a 18.000 forint le nem rótt eljárási illeték viselésére az elsőfokú bíróság kizárólag őt kötelezte a II. rendű alperes vele egyetemleges kötelezése nélkül.

A felperes fellebbezési ellenkérelme tartalma szerint az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kifejtette, hogy a támadott szerződési feltétel az R. 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja alapján egyaránt tisztességtelen. Álláspontjának alátámasztására csatolta a Fővárosi Törvényszék 29.G.42.345/2015/21., 29.G.44.272/2016/17., a Debreceni Törvényszék 6.P.20.781/2016/15., a Győri Törvényszék 11.G.20.329/2006/19., G.20.008/2016/16., a Veszprémi Törvényszék 1.P.21.407/2005/13., a Budapest Környéki Törvényszék 7.P.20.540/2016/13. és a Szegedi Törvényszék 11.P.20.562/2016/9. számú ítéleteit. Mivel a perbeli szerződés fogyasztói szerződés, hivatkozott a 93/13. EKG irányelvre és az Európai Unió Bíróságának (EUB) „RWE Vertrieb” ítéletére. Előadta azt is, hogy a perbeli szerződési feltételben a felperes tulajdonképpen előre elismerte, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása azzal az összeggel azonos, amit az I. rendű alperes a saját nyilvántartása alapján tartozásként megállapít. Ez a nyilatkozat olyan, a Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerés, amelyet a felperes a szerződés megkötésekor a kölcsön folyósítását megelőzően tett meg, amikor a tartozása az I. rendű alperes felé még egyáltalán nem állt fenn. Amennyiben a fogyasztó előre elismeri, hogy a mindenkor fennálló tartozása a hitelező által a felmondás előtt, vagy a felmondásban közölt összeggel azonos, akkor ez biztosítja a hitelező számára a felmondás jogszerűségének vitathatatlanságát és joghatásainak érvényesülését, végső soron az ezen összegben esedékessé váló tartozás végrehajthatóságát. Ebből következően a

szerződési feltétel a fogyasztót kétségkívül hátrányos helyzetbe hozza mind a bizonyítási teher, mind pedig a felmondás jogszerűségének eredményes vitathatósága szempontjából. Álláspontjának alátámasztására hivatkozott az EUB C-415/11. számú „Aziz” ítéletében kifejtettek is.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a jelzálogszerződés 7. pont utolsó mondata érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet elutasító rendelkezése a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett, ezért a másodfokú bíróság kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezését bírálta felül.

Az I. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást a lefolytatott bizonyításnak megfelelően, helyesen állapította meg. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével teljes egészében, annak jogi indokaival pedig lényegében egyet értett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a következőket emeli ki.

A felperes és a II. rendű alperes az I. rendű alperessel kötött kölcsönszerződés 4. pontjában arra kötelezték magukat, hogy a szerződésből eredő tartozásuk tekintetében elfogadják a bank nyilvántartása alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan kimeríti az R. 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjában foglaltakat, ezáltal az R. 1. § (1) bekezdése értelmében minden további mérlegelés és bizonyítás nélkül tisztességtelennek minősül. A sérelmezett szerződési rendelkezés ugyanis „biankó” tartozáselismerésként egyoldalúan az I. rendű alperest jogosítja a teljesítés és elszámolás körében a szerződés értelmezésére, a teljesítés szerződésszerűségének megállapítására, és a felperest kényszeríti a közokiratba foglalt tartozással szembeni bizonyításra mind a tartozás megfizetése iránti polgári perben, mind pedig a záradékolt közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás megszüntetése, vagy korlátozása iránti perben. Tény, hogy a felperes törlesztésének összegét bármely per esetén a felperesnek kell bizonyítania. A szerződés ezen rendelkezése alapján azonban a közokiratban tanúsított adatokkal szemben ugyancsak őt terheli az elszámolás nem megfelelő voltának, a szerződéses rendelkezések helytelen értelmezésének a bizonyítása is, mint ahogy azt is ő köteles bizonyítani, hogy a teljesítés szerződésszerű volt.

A sérelmezett szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása körében nem volt jelentősége annak, hogy az I. rendű alperes egyéb szerződéses rendelkezések alapján is záradékoltathatja-e a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést, mint ahogy annak sem, hogy az I. rendű alperesnek jogszabályi kötelezettsége a tartozás nyilvántartása. Az pedig ténszerűen nem felel meg a valóságnak, hogy a 196/2007. (VII. 30.) Korm. rendelet a sérelmezett szerződési feltétellel egyező szerződéses rendelkezés alkalmazását előírná elő. A PSZÁF korábbi validációs kézikönyve sem tartalmaz a perbeli szerződéses feltétellel egyező rendelkezést, egyébként pedig az nem is minősül jogszabálynak, így a Ptk. 209. § (6) bekezdése szerinti kizáró szabály alapjául sem szolgálhat.

Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg, hogy a sérelmezett szerződéses feltétel az R. 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjában foglaltak alapján, minden további bizonyítás nélkül tisztességtelennek minősült. Az R. 2. §-a értelmében pedig az I. rendű alperes ennek az ellenkezőjét nem is bizonyíthatta. A tisztességtelen szerződési feltétel a fogyasztói szerződésben a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg ítéletének rendelkező részében a kölcsönszerződés 4. pontja második bekezdésében foglalt szerződési kikötés érvénytelenségét.

Az I. rendű alperes alaptalanul kifogásolta a fellebbezésében azt is, hogy az elsőfokú bíróság a

felperes perköltségének megfizetésére kizárólag őt kötelezte. A tisztességtelen szerződési feltétel használója ugyanis kizárólag az I. rendű alperes volt, azt az ő általános szerződési feltételei tartalmazták. A II. rendű alperes a felperes anyagi jogát semmilyen formában nem sértette meg. Helyesen döntött ezért az elsőfokú bíróság, mikor a Pp. 82. (1) bekezdését a józan ész alaptörvényi követelményének megfelelően értelmezve nem kötelezte a II. rendű alperest mint kényszerűen perben álló, de a tisztességtelen kikötés folytán ugyancsak sérelmet szenvedett fogyasztót a tisztességtelen szerződési feltétel használójával egyetemlegesen a perköltség megfizetésére.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I. rendű alperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla kötelezte a felperes jogi képviselővel felmerült másodfokú perköltség megfizetésére. A felperest képviselő ügyvéd munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2017. március 16.

. Hőbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
előadó bíró

Dr. Örkényi László s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: